

2 Korən

Nauəuə iətəm tatol keiu lan iətəm Pol təmətei tuvən kəm nəfaki min ikin Korən

Nəghatiən əkuəkir rəha nauəuə u 2 Korən

? Pəh təmətei nauəuə u? Aposil Pol təmətei nauəuə u.

? Təmətei tativən kəm pəh? Təmətei tativən kəm niməfaki rəha Korən, mine nəfaki min rəha Akaiə profens rəfin. Korən in əpəha Akaiə profens.

? Natigiən təhro lanu nian təmətei? Pol təmətei rəkis nauəuə kisil mahli=pən kəm niməfaki rəha Korən. Inu nauəuə iətəm tatol kuvət lan. Mətəu nauəuə iətəm tatol kətiəh, mine nauəuə iətəm tatol kisil, ilau kəmiakə. Nauəuə iətəm tatol keiu, kətəni məmə 1 Korən, kəni e nauəuə u in təməghati əskasik kəm lah məmə okotəgəu əhruahru noliən tərəh min rəhalah, kəni in təməgətun min ilah e natimnati pisin min nəuvein. Ilah tepət e niməfaki kautətəu=pən nətəligiən rəha Pol iətəm təmətei e nauəuə 1 Korən. Mətəu nəuvein əha ikin, ilah kəutəni məmə Pol in səniəmə iətəmi asoli, kəni təsəhruahruian məmə in otəghati lanəha. Kəni ilah kəutəni məmə in tatol uək rəhan o nosiən əmə məni.

? Təmətei nauəuə u o nak? Pol in təmətei nauəuə u mətəgətun məmə in aposil kəti, kəni Uhgın in təməfən uək u kəm in, kəni təhruahru əmə məmə in otəghati lanəha kəm lah. Kəni in tolkeikei məmə otəniəhu nəgətuniən eiuə min iətəm kəutatig Korən.

Pol t m ni t uvir k m lah

¹ I u Pol, i t m Uhg n t mit p n e n uian m m  i u aposil r ha Kristo Iesu, iat tei nau u  u itimlau piatah Timoti. Nau u  u tatuvn  k m t mah, nim faki r ha Uhg n  p ha Kor n, mine n faki min ilah r fin  p ha ikin Akai . ² P h Uhg n Tat  r hatah mine I rm nig Iesu Kristo, oku fin  n uvirian mine n m linuian k m t mah.

Uhg n i t m t t f ri n t ligian r ha n t mimi

³ P h kot ni-vivi Uhg n, u in Uhg n mine Tat  r ha I rm nig r hatah Iesu Kristo. In Tat  i t m in n uk ti nas k hruinian, k ni in Uhg n i t m nasirui n r fin o n f rian n t ligian tatsip n ohni. ⁴ In t t f ri n t ligian r hatah e n rahian r fin r hatah m m  kitah kot hrun n f rian n t ligian r ha n t mimi e n rahian pisin pisin min. K ni kitah kot f ri n t ligian r halah e noli n r ha n f rian n t ligian i t m Uhg n t mol k m tah. ⁵ T hmen  m  e nahm ian i t m Kristo t mos, t muva min e n mi g hian r hatah. K ni e noli n  hmen  m , Kristo in suaru m m  nasirui n o n f rian n t ligian r hatah t muva pik e n mi g hian r hatah, k ni r ueiu nasirui n r hatah o n f rian n t ligian tatuv n min o n t mimi pisin pisin min.

⁶ N m  itimah iaut t u nahm ian, nahm ian  ha t tuva o timah nian i ut ni p tig m nanusi n t uvir, k ni nanusi n t uvir  ha t t f ri n t ligian r hat mah mosmi g h it mah. N m  Uhg n t m f ri n t ligian r hatimah, tatol m m  itimah i kot hrun n f rian n t ligian r hat mah. K ni n uan r ha n f rian n t ligian  ha, t t u  e

nəmiəgəhiən rəhatəmah, məmə otətasiru e təmah məmə onəkotəhtul əskasik əmə lanko nian nəutatig e nahməiən kətiəh əmə iətəm kitah kəutatig lan. ⁷ İtimah iəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən e Uhgın o təmah məmə onəkotəhtul əskasik. Tol lanəha mətəu-inu kitah rəfin kəutatig e natigiən kətiəh əmə məmə, itəmah nəkotətəu nahməiən iətəm iəutatig lan. Kəni təhmen əmə məmə Uhgın otəfəri nətəligiən rəhatah, kəni in otəfəri mın nətəligiən rəhatəmah.

⁸ Piak mın mine nəuvinik mın, iəkotolkeikei məmə nəkotəhrun vivi nian əskasik mın iətəm iəmotatig lan e profens ikın Esiə. Nərahiən asoli mın kəmotəfigəm pik o timah, tapirəkis nəsanəniən rəhatimah, təmol nikitimah təhti məmə no-iəkohmıs. ⁹ Nipəhriəniən, itimah iəmotətəu məmə kəmegəhan rəkis e timah məmə iəkohmıs. Mətəu nian əskasik mın əha kəməhuva məmə iəsotarəriəniən e timah, mətəu iəutarəriə e Uhgın iətəm tatol iətəmi təmimis təmiəgəh mın. ¹⁰ In təmosmiəgəh itimah e nərahiən asoli əha iətəm təmatuvən o nimisiən, kəni in otosmiəgəh itimah e nərahiən iətəm otəmanuva. İəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən lan məmə in otosmiəgəh mın itimah. ¹¹ Kəni in otol lanəha nian nəutəfaki o timah məmə, nətəmimi tepət okotəni-vivi Uhgın o natimnati təuvir iətəm in otol kəm təmah mətəu-inu nətəmimi tepət kəmotəfaki o timah.

Pol təməuhlin rəhan nətəligiən o rəhan naliuəkiən

¹² Rəueiu iəkəni nəghatiən u mətəgiən əmə lan. İəkotəhrun vivi e nikitimah məmə iəsotoliən nati

kəti təräh e noliän rəhatımah. E noliän mın rəfin iätəm iəmotol, itımah iəmotohtəu=pən suaru iätəm Uhgın təmitəpin məmə iəmotəghati əhruahru əmə mautəni tagəhag nəghatiän. Iəmotol noliän əha kəm nətəmi əpnəpin əmə rəha nəhue niftəni, kəni mautol tapirəkis kəm təmah. Iəsotəghatiän e nəhruniän əmə rəhatımah rəha nəhue niftəni, mətəu iəmotarəriə əmə e nəuviriän rəha Uhgın. ¹³⁻¹⁴ İatəni lanəha mətəu-inu, iəsotəteiän nəghatiän kəti iätəm tiəkis o təmah o nəfiniän, uə nəhruniän nıpətin. Rəueiu, nəkotəhrun nıpilgan nətəligiän rəhatımah, mətəu iəkölkeikei pik məmə nian kəti onəkotəhrun rəfin. Kəni e noliän əha, nian İərməniğ İesu otuva mın, itəmah onəkotagiän o timah təhmen mın məmə itımah iəutagiän o təmah.

¹⁵⁻¹⁶ Mətəu-inu inəhrun məmə nəkotagiän o timah, əupən ikın nıkkik təhti məmə nian iəkuvən Masetoniə, iəkaupən muvnə meruh itəmah, kəni nian iəkıtəlig Masetoniə, iəkuvnə mın meruh itəmah. Tol lanəha, nəkotos nəuviriän motau keiu. Kəni uərisiğ lanko itəmah mın, onəkotasıru lak motahli=pən iəu iəkuvən e nıtəni Jutiə. ¹⁷ ? Nıkitəmah təhti məmə, nian iəmol nətəligiän mın əha, mətəu iəmol əpnəpin əmə? Uə, kəmə təhro nətəligiän rəhak təmsipən e noliän rəha nəhue niftəni, təhmen e nətəmimi nətəm kəutəni “əuəh” mine “kəpə” e nəghatiän kətiəh əmə?

¹⁸ İtəmah nəkotəhrun məmə Uhgın nian rəfin tatol rəhan nəghatiän, kəni iəu mın, rəhak nəghatiän kəm təmah səniəmə, “əuəh” mine “kəpə,” ¹⁹ mətəu-inu rəhak nəghatiän o Nəti Uhgın İesu Krısto, iätəm iəmhləni pətigiəm kəm təmah

itimahal Sailəs* mine Timoti, səniəmə, “əuəh” mine “kəpə,” mətəu e Krısto, nıan rəfin rəhak nəghatıən in “əuəh,” in nıpəhrıənıən. ²⁰ Tol lanəha mətəu-inu, nəniəskasikiən min rəfin iətəm Uhgın təmöl, ilah rəfin kəutəhuva nıpəhrıənıən e Krısto, inu nəghatıən “əuəh” rəha Uhgın. Tol lanəha, e Krısto, kitah kəutəni “Amen, Əuəh” kəm Uhgın, kəni mautəfəri nərgın lan. ²¹ Uhgın əmə tatol itimah iəutəhtul əskasık e Krısto kitah min itəmah. In təmıtəpın itah, ²² kəni təmöl mak e nəmiəgəhiən rəhatah məmə kitah rəhan min, kəni təmələhu=pən rəhan Narmin e nıkitah məmə kitah okotəhrun rəueiu məmə rəhan nəniəskasikiən min, ilah rəfin okəhuva nıpəhrıənıən e nəmiəgəhiən rəhatah o nıan kəti.

²³ Uhgın əmə təhrun məmə rəhak nəghatıən in nıpəhrıənıən. İəməsuvaiən Korən, mətəu nəmə iəkuvnə, iəkəkeikei məfinə nəghatıən əskasık kəm təmah o noliən rəhatəmah, kəni iəməsölkeikeiən məmə iəkol lanəha. ²⁴ İəsotölkeikeiən məmə iəkotarmənig e nəhatətəiən rəhatəmah, kəpə. Mətəu iautöl uək kitah min itəmah o nəgiənıən rəhatəmah, mətəu-inu itəmah nınautəhtul əskasık rəkis e nəhatətəiən rəhatəmah.

2

¹ Tol lanəha, inəni rəkis e nıkik məmə ko iəsuvnə minıən meruh itəmah mol nıkitəmah tahmə. ² ? İəməni lanəha mətəu-inu, nəmə iəkol nıkitəmah

* **1:19** Nəghatıən Kris tətəni nərgın u məmə, “Silfanus” iətəm in nərgın əkuəkır u “Sailəs.” **1:19** Uək 18:5 **1:20** Nəh 3:14 **1:22** 2Kor 5:5; Efəs 1:13-14 **1:24** 1Pitə 5:3 **2:1** 1Kor 4:21

tahmə, pəh u ikin ko otol iəu nīkik tagiən? Itəmah əmə, nətəm iəkol nīkitəmah tahmə.

³ Kəni iəmətei nauəuə əha, məmə nian iəkuvnə, iəsətəuiən tərəh e nīkik mətəu-inu nəmə məta iəkəkeikei məni nəghatiən əskasik kəm təmah. Iəsolkeikeiən məmə nətəmimi nətəm okotəkeikei motol nīkik tagiən, ilah okotol məmə iəkətəu tərəh. Iəmətei nauəuə kəha e noliən əha, mətəu-inu inəhrun məmə kitah kətiəh əmə, kəni nian nīkik tagiən, kəni nīkitəmah mīn tagiən. ⁴ Tol lanəha, nian iəmətei nauəuə əha kəm təmah, nīkik təpəou pīk o təmah, kəni nīkik tītəgit, nəhu nəhmtək taiəh o təmah. Iəsətəiən nauəuə əha məmə otol nīkitəmah təpəou. !Kəpə! Mətəu iəmətei məmə onəkotəhrun rəhak nolkeikeiən asoli o təmah.

Alu e noliən tərəh mīn rəha nol təfagə

⁵ Iətəmimi iətəm təmol nərahien, təmol iəu iəkətəu tərəh, mətəu təmol itəmah rəfin nəkotətəu tərəh pīk, mətəu iəsolkeikeiən məmə nəghatiən rəhak e nati u in təkəsik pīk.* ⁶ Nalpīniən iətəm itəmah tēpət nəmotəfən kəm in tīnəhmen. ⁷ Mətəu rəueiu əha, nəkotəkeikei motalu e rəhan noliən tərəh kəni motol vivi nīkin, məmə nīkin otəsəpəou pīkiən mol təmei e rəhan nəmiəgəhiən. ⁸ Iətətapuəh əskasik o təmah məmə nəkəhuvən motol təuvir kəm in məmə in otəhrun rəhatəmah nolkeikeiən ohni. ⁹ Iəmətei nauəuə əha kəm təmah məmə iəkeruh məmə onəkotol nəuiak e natimnati rəfin, uə kəpə. ¹⁰ Nəmə itəmah nəkotalu e noliən tərəh rəha iətəmi kəti, iəu mīn iəkalu e rəhan noliən. Nəmə iətəmi kəti əha təmol nati tərəh

2:4 Uək 20:31 * **2:5** Nəmə təhro, Pol tətəghati e iətəmi kəti u təməni rah in nian in əpəha Korən. Uə nəmə təhro, tətəghati e iətəmi u e 1Kor 5.

nəuvein məmə iəu iəkəkeiki malu e rəhan noliən, mətəu inalu rəkis e rəhan noliən e nəhmti Kristo. İəmol lanəha məmə otasiru e təmah¹¹ məmə Setən otəseiuəiən e təh kəni rəhan nərahian mın məmə təsərəkiniən itah lan, mətəu-inu kitah kotəhrun rəkis rəhan nətəligiən o noliən nərahian.

Nətəmimi nətəm kəutəni pətigəm nanusiən təuvir

¹² Nian iəmuvən əpəha Troas o nəni pətigəmiən nanusiən təuvir rəha Kristo, iəmeruh məmə İərməniğ təmol suaru kəm iəu. ¹³ Mətəu iəsatiğ əməlinuiən e rəhak nətəligiən mətəu-inu, iəməseruhiən piak Taitəs ikin əha.† Kəni iəmauiəhrui ilah, miet muvən Masetoniə.

¹⁴ Pəh kotəni-vivi Uhgın, mətəu-inu in təmol win e rəhan tikimır mın e nəluəginian. Kəni təhmen e kig kəti iətəm təmol win e nəluəginian mınıtəlig matit rəhan soldiə mın mine rəhan mın tikimır, Uhgın tatit itimah e Kristo. Kəni itimah rəhan mın nətəmimi nətəm iəutəni pətigəm neinatigian rəha Kristo, kəni neinatigian əha in təhmen e nəmiəvi səntə kəti iətəm tatuvən ikin pisin pisin mın. ¹⁵ E nəhmti Uhgın, itimah iəmotəhmen e nəmiəvi səntə rəha Kristo kəm nətəmimi rəfin, nətəmimi nətəm Uhgın tatosmiəgəh ilah, mine nətəmimi nətəm okəhuva e nalpiniən rəha Uhgın. ¹⁶ Itimah nəmiəvin rəha nımisiən kəm nəuvein iətəm tətəgətun ilah məmə okohmis. Kəni itimah nəmiəvin rəha nəmiəgəhiən kəm nəuvein, iətəm tətəgətun ilah məmə Uhgın otosmiəgəh ilah. ?

2:11 Luk 22:31 **2:12** Uək 14:27; 1Kor 16:9 † **2:13** Aupən ikin, Pol təmahli=pən Taitəs e Korən. Nəmə təhro, rəueiu Pol tolkeikei məmə Taitəs otos nəghatian kəti rəha Korən. **2:13** Uək 20:1

Kəni pəh u təhrun nolian uək asoli əha? ¹⁷ Mətəu itimah iəsotəhmenian e nətəmi tepət min, nətəm kəutəni pətigəm nəghatian rəha Uhgın o nos əməian məni. Kəpə, mətəu Uhgın təmahli=pən itimah, kəni e Kristo, itimah iəutəni pətigəm nanusian təuvir e nəhmti Uhgın, kəni nəghatian rəhatimah təmsipən e nikitimah iətəm təhruahru əmə.

3

¹ Nəmə təhro nikitəmah təhti məmə inəutəfəri itimah* məmə itəmah onəkotegəhan lan. Nətəmiimi nəuvein okotəkeikei motos nauəuə kəti iətəm kəmətəi e lah nian kautəhuvən o nətəm kotəruru ilah. ? Təhro nikitəmah təhti məmə iətəmi kəti otəkeikei mətəi nauəuə lanəha e timah kəm təmah? ? Uə, təhro itəmah əmə nəkotolkeikei məmə onəkotətəi? !Kəpə! ² Itəmah aru əmə nəkotəhmen e nauəuə iətəm tatol əpu uək rəhatimah. Nauəuə kəha kəmətəi=pən e nikitimah. Nian nətəmiimi kəuteruh itəmah, kəni kəutəfin nauəuə u mautəhrun. ³ Itəmah nəua uək rəhatimah. Kəni nəmiəğəhian rəhatəmah tətəgətun məmə itəmah nauəuə kətafin iətəm Kristo təmətəi. Kristo təmətəi nauəuə kəha e Nərmən Rəha Uhgın iətəm tətəmiəğəh, mətəu təsətəian e nəhlmi iətəmiimi. Kəni in təməsətəi-pəniən e kəpiel epin-epin, mətəu təmətəi=pən e niki nətəmiimi.†

2:16 Luk 2:34; 2Kor 3:5-6 * **3:1** E fes 1, nian Pol tətəni “itimah,” in tətəghati aru əmə lan. **3:1** Uək 18:27; 2Kor 5:12 **3:2** 1Kor 9:2 † **3:3** Nian Pol tətəghati e nəghatian “kəməsətəi-pəniən e kəpiel epin-epin,” tətəghati e Lou iətəm Uhgın təməfən kəm Mosis, kəni Mosis təmətəi=pən e kəpiel. **3:3** Eks 24:12; Jer 31:33; Esik 36:26-27

4 Itimah iəsotəginian o nənian lanəha kəm təmah mətəu-inu itimah iəutatig e Krīsto, kəni mətəhatətə əskasik e Uhgın. 5 Nikitimah təsəhtian məmə itimah əmə iəkotəhmen o noliən uək u, kəni maüteruh nəuan rəha uək. Mətəu Uhgın əmə tatol məmə itimah iəkotəhrun noliən uək. 6 In təmol məmə itimah iəkotəhmen məmə iəkəhuva rəhan noluək min rəha nəniəskasikian vi rəha nasiruiən iətəm Uhgın təməni. Nəniəskasikian vi əha təsisipəniən e Lou iətəm kəmətəi, mətəu təmsipən e Narmın Rəha Uhgın. Mətəu-inu Lou iətəm kəmətəi tatol məmə nətəmimi kautəhuvən e nımisiən, mətəu Narmın Rəha Uhgın tətəfa nəmiəgəhien.

Nəhagəhagian rəha Nəniəskasikian Vi Rəha Nasiruiən

7 Otətəlig-to lan. Nian Uhgın təmətei Lou e kəpiel, məfən kəm Mosis, nəhagəhagian əha ikın rəha Uhgın, kəni nəhagəhagian əha təmauveg nəhmti Mosis, kəni nətəm Isrel kəməsotafuiən nəhmtin, nati əpnapın nəhagəhagian tinateiuaiu. Kəni uək rəha Lou in suaru iətəm tatuvən o nımisiən, kəni in təhagəhag. 8 Mətəu uək rəha Narmın Rəha Uhgın otəhagəhag pik. 9 !Nəmə uək iətəm tatol nətəmimi məmə okotəkeikei mohmis, in təhagəhag, kəni uək iətəm tatol nətəmimi kəutəhruahru e nəhmti Uhgın, in tətəhagəhag pik ağin! 10 Nipəhriənien, nəniəskasikian əuas rəha nasiruiən iətəm təməhagəhag aıpən, rəueiu in təsəhagəhagian, mətəu-inu nəniəskasikian vi iətəm təhagəhag pik ağin, tinapirəkis in aıpən. 11 !

Kəni nəmə uək rəha Lou iətəm otəpanikə, tīnuva e nəhagəhagiən, kəni uək rəha Narmin Rəha Uhgīn iətəm otatig itulin, təhagəhag pik agin pəhriən!

¹² Tol lanəha, mətəu-inu iəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən e uək əha rəha Narmin Rəha Uhgīn, nətəligiən rəhatimah təskasik e Uhgīn, kəni məsotəginiən o nəni pətigəm rəhan nəghatiən.

¹³ Itimah iəsotəhmeniən e Mosis, iətəm təmətəuveg nəhmtin e napən əgeiəgei məmə nətəm Isrel okəsoteruhiən məmə ni pəhriəniən, nəhagəhagiən teiuaiu muvən mikə.

¹⁴ Mətəu Uhgīn təmöl nətəligiən rəhalah təskasik. Kəni mətəuarus=pa əha rəueiu, nati kəti tətəuveg nətəligiən rəhalah nian kotafin Nauəuə Rəha Nəniəskasikiən Əuas, kotəhrun nəniən məmə napən, təhmen e napən iətəm təmətəuveg nəhmti Mosis.‡ Napən əha təsiet rəkis əhanəhiən, mətəu-inu tiet rəkis əmə e Krīsto.

¹⁵ Əuah, mətəuarus=pa kəha rəueiu mine, nian kotafin Lou rəha Mosis, napən kəti tətəhtərain əhanəh nikilah.

¹⁶ Mətəu nəmə iətəmimi pəh təuhlin məsal=pən o İərməniğ, napən əha otiet rəkis.

¹⁷ Otətəlig-to, İərməniğ əha, in Narmin. Kəni ikin Narmin rəha İərməniğ tətətig ikin, in tatitis itah.

¹⁸ Kəni kitah, nətəm kəsotəhtərainiən nəhmtitah e napən, kəuteruh nəhagəhagiən asoli rəha İərməniğ, kəni nətəmimi kəuteruh nəhagəhagiən əha e nəmiəgəhiən rəhatah. Kəni in tətəuhlin nəmiəgəhiən rəhatah məmə okəhuva motəhmen lan. Kəni nəhagəhagiən rəha İərməniğ

3:13 Eks 34:33 ‡ **3:14** “Nauəuə Rəha Nəniəskasikiən Əuas” in “Oltestimin.” **3:16** Eks 34:34 **3:17** Jon 8:36; Rom 8:2

e nəmiəgəhiən rəhatah tətəri mətəri pik isəu. Kəni nəhagəhagiən əha təmsipən o İərmənig iətəm in Narmın Rəha Uhgın.

4

Nati keikei e kípəhau əuas

¹ Tol lanəha, nikitəmah təsəpəouiən o uək mətəu-inu itimah iəmos e nasəkəhruiən rəha Uhgın.

² İəsotoliən uək rəha Uhgın təhmen e nətəmimi nəuvein nətəm kautol e noliən tərəh. Mətəu e noliən rəhatimah, iəsotegəhaniən e noliən iətəm tətəhluaig mine noliən aulis mın. Ko iəsoteiuəiən məsotəuhliniən nəghatiən rəha Uhgın. !Kəpə! Mətəu itimah iəutəni əhruahru əmə nípəhriənən, kəni e noliən əha, e nəhmti Uhgın, iəmotol pətigəm e nəhmti nətəmimi rəfin məmə rəhatimah noliən in təhruahru. ³ Kəni nəmə təhro nanusiən təuvir iətəm iətəni pətigəm in tətəhluaig o nətəmimi nəuvein, mətəu kəpə, tətəhluaig əmə o nətəmimi nətəm kəutohtəu=pən suaru o nuvənən e nigəm asoli. ⁴ İlah kəsotəhatətəiən e Kristo, məutohtəu=pən suaru əha mətəu-inu Setən, u in İərmis iətəm tətərmənig e nəhue niftəni u, təməuveg nətəligiən rəhalah, məmə kəsoteruhiən nəhagəhagiən təuvir rəha nanusiən təuvir iətəm tatuəu mətəsiəgəpın ilah. Nəhagəhagiən əha təmsipən e Kristo. Kəni nian kitah koteruh Kristo, kəni kitah koteruh məmə Uhgın in təhro lanu.

⁵ İtimah iəsotəni pətigəm aruiən itimah, mətəu iəutəni pətigəm İesu Kristo məmə in İərmənig, kəni itimah noluək mın rəhatəmah o nərgi İesu. ⁶ Tol

lanəha mətəu-inu Uhgın u təməni məmə, “Pəh nəhagəhagiən tuəu masiəgəpın ikin tapınəpu ikin,” in təmasiəgəpın nikitah məmə kitah kotəhrun nehian nepətiən əhagəhag rəha Uhgın, kəni kitah kauteh natimnati mın əha e nəhmti Krısto.

⁷ Mətəu kitah kautos nati keikei əhanəh e kipəhau əuas, inu nipətıtah.* Tol lanəha məmə otəgətun məmə nəsanəniən təuvir əha tapirəkis, təmsipən e Uhgın, təsisipəniən o təmah.

⁸ Nərahian tepət kəutələs pıkin itimah e suaru mın rəfin, mətəu təsərəkinian itimah. Nian nəuvein iəkotəruru suaru, mətəu iəsotəpəhiən nalkutiən.

⁹ Nətəmimi kautol nərahian kəm tımah, mətəu Uhgın təsəpəhiən itimah. Kautoh itimah, mətəu kəsotərəkinian itimah. ¹⁰ Ikin pəhruvən iəutəhuvən ikin, katohamu nipətıtımah təhmen e kəmohamu Iesu. Tol lanəha məmə, nətəmimi okoteruh nəmiəgəhiən rəha Iesu e nipətıtah. ¹¹ Kəni itimah nətəm iəutəmiəgəh, nian rəfin iuəkır iəkohmis o nərgi Iesu. Tol lanəha məmə nətəmimi okoteruh rəhan nəmiəgəhiən e nipətıtah iətəm otəpanimis nian kəti. ¹² Konu, nian rəfin itimah iəutələs pıkin nimisiən məmə itəmah onəkotəhrun nəmiəgəhiən itulin.

¹³ Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Iəməhatətə, kəni tol lanəha iətəghati.” Kəni e nolian kətiəh əmə rəha nəhatətəiən, itimah mın iəkotəhatətə, kəni tol lanəha iəutəghati, ¹⁴ mətəu-inu itimah iəkotəhrun məmə, iətəmi təmol Iərmənig Iesu təmiəgəh mın

4:6 Jen 1:3; Aes 9:2; 2Kor 3:18 * **4:7** Nəghatiən Kris əhruahru tətəni məmə, “kautos nati u e nilosi nati kəmol e nəriəpig.” **4:7** 2Kor 5:1 **4:8** 2Kor 1:8; 7:5 **4:10** 1Kor 15:31 **4:11** Rom 8:36 **4:13** Sam 116:10

e nımisiən, in otol itimah min itəmah, kitah rəfin kotəmiəgəh mın e nımisiən kitah Iesu, kəni məfu pətigəm itah e nəhmtin. ¹⁵ Natimnati rəfin u o nəuviriən rəhatəmah, kəni nian nəuviriən rəha Uhgın tatiuvi=pa nətəmimi tepət təhmin mın okəhuva o Kristo, kəni okotəfən nəni-viviən tepət kəm Uhgın, kəni okotəfəri nərgin ilis ilis agin.

¹⁶ Tol lanəha, nikitimah təsəpəouiən. Nati əpnəpın məmə nıpətıtah tətəiuaiu əha rəueiu, mətəu Uhgın tatol nikitəmah tətəvi rəueiu matuvən nian rəfin əmə. ¹⁷ Tol lanəha mətəu-inu, nərahien iətəm kəutatig lan, ilah nati əpnəpın əmə, kəsotatigian tuvəh. Mətəu nəualah in nəhagəhagian təuvir iətəm otətətig itulin, kəni in təuvir məfigəm tapirəkis ilah. ¹⁸ Kəni tol lanəha, nəhmtilah kəsotəhtulien e nati iətəm kateruh, mətəu kəutəhtul e nati iətəm kəsehien. Mətəu-inu nati iətəm kateruh in nati rəha rəueiu əmə, otəpanikə, mətəu nati iətəm kəsehien in naunun tikə.

5

Nıpətin vi əpəha e negəu e neai

¹ Tol lanəha, kotəhrun məmə nıpətıtah təhmen e nımauvluvl* iətəm kitah kəutatig lan u ikinu e nəhue niftəni, kəni nian kəti otərəh məmnəmit mikə. Kəni nian nımauvluvl əha tikə e nəhue niftəni, mətəu əpəha e negəu e neai, rəhatah nımə vi əha ikın iətəm səniəmə iətəmimi təmol, mətəu

4:14 1Kor 6:14 **4:16** Efəs 3:16 **4:17** Rom 8:17-18 **4:18**
Kol 1:16 * **5:1** Nəghatien Kris əhruahru tətəni məmə, “nıpətıtah təhmen e nıma tapolin.”

Uhgın əmə təmol, nıpətıtah vi iətəm otatıg itulın. ² Mətəu rəueiu e nıpətıtah rəha nəhue nıftəni, kautəhgi nıkıtah, kəni kotalkeikei pık məmə nıan otuva iətəm kıtah okotos nıpətıtah vi o negəu e neai, təhmen mə kautəhuvən e napən vi. ³ Tol lanəha mətəu-inu səniəmə kıtah okəhuva narmin əmə nıpətın tıkə, mətəu okotos nıpətın vi rəha negəu e neai. ⁴ Nıpətıtah iətəm otımıs tol itah kəutətəu tərəh pık məutəhgi nıkıtah e nəpəouıen, mətəu səniəmə kautolkeikei əmə məmə okohmıs kəni nıpətıtah otıkə, kəpə. Mətəu kıtah kotalkeikei məmə okəhuvən e nıpətıtah vi məmə nəmiəgəhiən itulın otəuiək aɡın e nıpətıtah rəha nəhue nıftəni iətəm otımıs. ⁵ Kəni Uhgın pısın əmə təmol itah o natımnati mın əha, kəni təməfa Narmin Rəhan məmə otəgətun vivi kəm tah məmə rəhan nəniəskasikiən mın otuva pəhriən.

⁶ Kəni tol lanəha, nətəligiən rəhatah təskasık, kəni kıtah kotəhrun vivi məmə nıan kəutatıg əhanəh u ikınu mautos əmə nıpətın rəha nəhue nıftəni u, kıtah kautəhtul əhanəh ihluə ima İərməniɡ ikın rəhatah. ⁷ İateruh nıpətık, kəni nıan rəfin tətəuəhli kəni mətəpəou təhmen, mətəu rəhak nəhatətəiən in e Uhgın, kəni iəu iətatıg nıan mın rəfin mətəhatətə lan, kəni mətəhatətə məmə in otəfa kəm iəu nıpətık vi. Rəhatah nəhatətəiən tatit itah e nəmiəgəhiən u ikınu e nəhue nıftəni, səniəmə natımnati iətəm kauteruh. ⁸ İətəni məmə nətəligiən rəhatah təskasık, kəni kotalkeikei məmə kotəpəh nıpətıtah məhuvən e nıpətın vi rəhatah, inəha nımə vi rəhatah, kıtah İərməniɡ. ⁹ Tol lanəha,

nəmә kotatig e nipətıtah u rəha nəhue nıftəni u, uə nəmә kotəpəh nipətıtah, kitah kotalkut pik məmә kotol natimnati iətəm kautol niki İərmənig tagiən. ¹⁰ Kotol lanəha mətəu-inu kitah rəfin okotəkeikei motəhtul aupən e Krısto məmә in otakil rəhatah noliən min, kəni kitah kətiəh kətiəh okotos nətəouiən titəu=pən natimnati iətəm kəmotol e nəhue nıftəni, nəmә nati təuvır uə nati tərəh.

Iəni əhrui min rəha Uhgın

¹¹ Kəni rəueiu əha, mətəu-inu iəutəgin məutisiai İərmənig, kəni motalkut məmә iəkotiuvı=pa nətəmimi. Uhgın təhrun itimah mine uək rəhatimah, kəni iəkotolkeikei məmә itəmah min onəkotəhrun vivi itimah. ¹² İəsotolkeikeiən məmә iəkotəfəri itəmah e nəhmtitəmah, mətəu iəkotəfinə rəhatimah nətəligiən məmә nəmә təhro nikitəmah otagiən o timah. Kəni rəueiu, nəkotəhrun nuhalpiniən nəghatiən rəha nətəmimi nətəm kəutəfəri o noliən iətəm nətəmimi kauteruh, mətəu nikilah təsəhtiən nati iətəm tətatig e niki iətəmimi. ¹³ Nəmә itimah ialməli min, mətəu o nərgi Uhgın. Kəni nəmә rəhatimah nətəligiən təhruahru əmə, in nati kəti iətəm otasıru e təmah.

¹⁴ Tol lanəha mətəu-inu, nolkeikeiən rəha Krısto tətərmənig e timah, mətəu-inu itimah iəkotəhrun vivi məmә iətəmi kətiəh əmə təmimis o nətəmimi rəfin, kəni tol lanəha, nətəmimi rəfin kinohmis. ¹⁵ Kəni təmimis o nətəmimi rəfin məmә ilah nətəm kautəmiəgəh, okotəpəh noliən natimnati iətəm ilah əmə kotolkeikei, mətəu ilah kotəkeikei motol

noliən mın iətəm Iesu tolkeikei, u iətəm təmimis o lah kəni məmiəgəh mın e nımisiən.

¹⁶ Tol lanəha, rəueiu mine, itimah iəsotakiliən nətəmimi e noliən iətəm nətəmimi rəha nəhue niftəni kotakil nətəmimi lan. Nati əpnapın nian kəti iəmotakil Krısto e noliən əha, mətəu rəueiu iəsotoliən. ¹⁷ Tol lanəha, nəmə iətəmi kəti təmuva kətiəh ilau Krısto, in təmuva iətəmimi vi. !Nati əuas təmikə, kəni nati vi tinuva! ¹⁸ Natimnati rəfin mın əha tatsipən e Uhgın. Aupən kitah tikimır mın kitah Uhgın, mətəu e Krısto, in təməmki itah kəhuva iuəkır ohni, mol itah rəhn-niəli mın. Kəni təməfa kəm timah uək u rəha niuvi=paian tikimır mın rəha Uhgın okəhuva rəhn-niəli mın. ¹⁹ Inu tətəni məmə Uhgın təmiuvi=pa rəhan tikimır mın e nəhue niftəni məmə okəhuva rəhn-niəli mın e Krısto, kəni məsafın minien rəhalah noliən tərəh mın. Kəni təməfa kəm timah nəghatien u rəha niuvi=paian tikimır mın rəhan okəhuva rəhn-niəli mın.

²⁰ Tol lanəha, itimah iəni əhruin mın rəha Krısto, kəni təhmen məmə Uhgın tətəuın e nətəmimi e nəuiatimah. Kəni iəutətapuəh əskasik o təmah e nərgi Krısto məmə nəkotəpəh noliən tikimır, kəni məhuva niəli mın rəha Uhgın. ²¹ Uhgın təmol iətəmi u rəhan noliən tərəh tikə, məmə in sakrifais rəha noliən tərəh mın rəhatah, məmə e Iesu, kitah okotəhruahru e nəhmti Uhgın.

6

¹ Mətəu-inu itimah iautol uək kətiəh itimah Uhgın, iəkotətapuəh əskasik o təmah məmə

5:15 Rom 14:7-8

5:17 Rom 8:1; Kəl 6:15

5:18 Rom 5:10

5:19 Rom 3:23-25

nian Uhgın tətəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah,
 nəsositiən təhmen e nati əpnapın əmə, ² mətəu-inu
 Uhgın tətəni məmə,
 “E nian əhruahru, iəmətəu ik,
 kəni e nian rəha nosmiəgəhiən, iəmasiru lam.”
 İəkəni kəm təmah, məmə rəueiu, in nian əhruahru
 rəha Uhgın, rəueiu in nian rəha nosmiəgəhiən.

*Nian əskasik mın
 e nəmiəgəhiən rəha Pol*

³ İəsoliən nati kəti iətəm iətəmi kəti otəmei lan
 e rəhan nəhatətəiən, mətəu-inu iəsotolkeikeiən
 məmə okəni rah uək rəhatimah. ⁴ Mətəu noliən mın
 rəfin e nəmiəgəhiən rəhatimah kautəgətun məmə
 itimah noluək mın pəhriən rəha Uhgın: itimah
 iəutəhtul əskasik e nian rəha nərahien, mine
 nian iəkis mın, mine nian itimah iəkotətəu tərəh.
⁵ Nətəmimi kəmotoh itimah, kəni kəmki=pən
 itimah e kaləpus, kəni katitəu itimah məmə okoh
 itimah. İəmotol pik uək, məsotapiliən lapın, kəni
 nəumis tus itimah. ⁶ İəsotoliən noliən kəti iətəm
 tatol nikitimah tamikmik, itimah iəkoteinatig,
 nətəligiən rəhatimah təfəməh, iəutol təuvir kəm
 nətəmimi, Narmın Rəha Uhgın tətəri e nikitimah,
 kəni iəkotolkeikei nətəmimi e nolkeikeiən pəhriən.
⁷ İəutəni əmə nıpəhriənien, kəni nəsanəniən rəha
 Uhgın tətətig e timah. Soldiə mın kəutəmki
 natimnati mın rəha nəluəginiən o nohiən mine
 nələhu pəsigiən. Mətəu nian kitah kəutohtəu=pən
 suaru rəha Uhgın, noliən əhruahru mın rəhatah
 kotəhmen e natimnati mın rəha nəluəginiən
 nian nətəmimi kəutəni rah nəghatiən rəha Uhgın.
⁸ Nətəmimi nəuvein kauteh iəhu itimah, nəuvein

kautisiai itimah, nəuvein kautəni rah itimah, nəuvein kautəni-vivi itimah, nəuvein kautəni məmə itimah iauteiuə məmə itimah noluək mın rəha Uhgın, mətəu itimah noluək mın pəhriən rəhan. ⁹ Nətəmimi nəuvein kəsotegəhaniən məmə itimah aposil mın pəhriən, mətəu nətəmimi tepət kautəni məmə itimah aposil mın pəhriən. Nian rəfin nimisiən tətatu itimah, mətəu iəutəmiəgəh əhanəh. Katoh itimah, mətəu kəsohamu əhanəhiən itimah. ¹⁰ Nikitimah təpəou, mətəu nian rəfin iəutagiən əhanəh. Rəhatimah nautə tikə, mətəu itimah iəkotol nətəmimi tepət rəhalah nautə tepət. Rəhatimah nati kəti tikə, mətəu iautos natimnati mın rəfin.

¹¹ Piak mın əpəha Korən, iəmotəni rəfin nəghatiən kəm təmah məsotəpəhiən kəti, kəni iəkotolkeikei itəmah e nikitimah rəfin. ¹² Itimah iəsotahtipəsigiən e nolkeikeiən rəhatəmah o timah, mətəu itəmah nəutahtipəsig e rəhatəmah o timah. ¹³ Rəueiu əha, iətəghati kəm təmah məmə itəmah nenətik əhruahru mın. Təhruahru əmə məmə itəmah mın, nəkotolkeikei itimah e nikitəmah rəfin.

¹⁴ Sotəniən kəm nətəm kəsotəfakiən məmə nautol uək kəti itəmah mın ilah. ?Noliən əhruahru mine noliən tərəh kuəhrun nol pətiən nati kəti? ? Uə, nəhagəhagiən mine napinəpuiən kuəhrun niəuvaian muəharəg pəti muəghati? !Kəpə! ¹⁵ Kəni e noliən kətiəh əmə, Kristo mine Setən, ko ilau kəsuanian nəghatiən kətiəh nian kəti. ?İəfaki mine iətəmi təsəfakiən kuəhrun noliən nati e nətəligiən kətiəh? Kəpə! ¹⁶ E Nimə Rəha Uhgın, ikin kəti tikə əha ikin o narmi nati mın, mətəu-inu kitah u Nimə

Rəha Uhgın u iətəm tətəmiəgəh. Kəni Uhgın təməni məmə,

“İəkətiğ itimah min ilah,

kəni maliuək itimah min ilah,

kəni iəkuva iəu Uhgın rəhalah,

kəni ilah okəhuva rəhak min nətəmimi.”

¹⁷ Kəni İərmənig təməni məmə,

“Tol lanəha, ohiet rəkis e nətəm kəsotəfakiən,
motan isəu o lah.

Kəni məsotekiən nati iətəm tamikmik e nəhmti
Uhgın,

kəni nikik tagiən mə iəkos itəmah.”

¹⁸ “Kəni iəkuva rəhatəmah tatə,

kəni itəmah onəkəhuva nenətik min.”

Inu nəghatiən rəha İərmənig iətəm in ilis agın
tətəskəlīm nəsanəniən min rəfin.

7

¹ Rəhk-iəli min. Nəniəskasikiən min u rəhatah. Kəni tol lanəha, pəh kotafəl nikitah, motos rəkis natimnati min rəfin iətəm kautol nipətətah mine narmətah kəutamikmik. Kəni pəh kotələhu kalin itah məmə rəha Uhgın əmə motohtəu=pən rəfin suaru iətəm nikin otagiən lan. Kəni okautol mətəu-inu kəutisiai Uhgın.

Niki Pol təmagiən o lah

² Oterəh e nikitəmah kəm timah. İəsotoliən tərəh kəm iətəmi kəti, iəsotiuvi-pəniən iətəmi kəti tərəh ikin, iəsotalkutiən məmə iəkotos nati kəti rəhatəmah e nolien ekəu-ekəu. ³ İəsəniən nəghatiən u məmə inu nəmotol nolien tərəh.

6:16 Lev 26:12; Esik 37:27; 1Kor 3:16 **6:17** Aes 52:11; Esik 20:34,41; Nəh 18:4 **6:18** 2Saml 7:14; 7:8; Jer 31:9

Iəməni rəkis kəm təmah məmə iəkotolkeikei pik itəmah nian rəfin, kəni nati əpnapın nımisiən uə nəuviriən otuva e nəmiəgəhiən rəhatimah, mətəu itəmah əpəha imə e nikitimah. ⁴ İəu iətəhatətə əskasik e təmah. İətəfəri o təmah. Itəmah nəmotəfəri pik rəhak nətəligiən. İəmos nərahiən tepət təmuva e rəhak nəmiəgəhiən, mətəu nikiik tagiən mapirəkis o təmah.

⁵ Tol lanəha mətəu-inu, nian iəməhuva Masetoniə, iəsotəmeigiən, mətəu nian rəfin, nərahiən tətələs itimah təmsipən ikin pisin pisin min. E nəmiəgəhiən rəhatimah, nətəmimi kəmotorgəhu motol nərahiən kəm timah, kəni itimah iəkotəgin. ⁶ Mətəu Uhgın tatol vivi niki nətəmimi nətəm nətəligiən rəhalah tərəou, kəni təmol vivi nikitimah e nuvaiən rəha Taitəs u təmsipinə e təmah. ⁷ Kəni səniəmə e nuvaiən əmə rəhan iətəm təmol nikitimah tagiən, mətəu e nəghatiən təuvir rəha nol viviən iətəm nəmotəni=pən kəm in. In təməni=pa kəm timah məmə itəmah nəkotolkeikei pik məmə nəkoteruh iəu, kəni məmə nikitəmah tətətəu tərəh o nəghatiən rəhak, kəni məni məmə nəkotolkeikei pik iəu mautəhtul əskasik o nərgək. Nian iəmətəu, nagiəniən e nikiik təməri məriəuəh.

⁸ Nati əpnapın nəmə rəhak nauəuə aupən təmol itəmah nəkotətəu tərəh, mətəu iəsətəuiən tərəh ohni. Mətəu aupən, iəmətətəu tərəh ohni, mətəu-inu iəmeruh məmə nauəuə u təmol itəmah nəkotətəu tərəh, mətəu rəha nian əkuəkir əmə. ⁹ Mətəu rəueiu, nikiik tətəgiən, kəni səniəmə məmə nəmotətəu tərəh, kəpə. Nikiik tagiən

məmə nian nəmotətəu tərəh, e nian əkuəkir əmə, nəmotəuhlin itəmah e rəhatəmah noliən tərəh min. Nipəhriənian, Uhgın tolkeikei məmə kitah okotətəu tərəh o noliən min lanu lan. Kəni mətəu-inu nəmotəuhlin itəmah, kəni natimnati iətəm iəmotəni aupən kəm təmah təməsoliən məmə itəmah nəmotəmkarəpən e rəhatəmah nəhatətəian.

¹⁰ Kəni nian kautətəu tərəh e noliən iətəm Uhgın tolkeikei, kəni kotəuhlin itah e rəhatah noliən tərəh, kəni Uhgın tatosmiəgəh itah. Kəni nipəhriənian nikitah otəsəpəouiən o noliən əha. Mətəu nian kautətəu tərəh e noliən rəha nəhue niftəni, kəni noliən əha təsəuhliniən iətəmi kəti e rəhan noliən tərəh titəlig=pən o Uhgın, kəni noliən əha tatiuvi=pən nətəmimi e nımisiən. ¹¹ Oteruh-to nəmiəgəhiən rəhatəmah nian nəmotətəu tərəh e noliən iətəm Uhgın tolkeikei. Noliən əha, nəuan tepət: narmitəmah təmiuviğ nəmotəuit motəgin e noliən tərəh min, kəni motəməki e noliən tərəh min, kəni motalkut əskasik məmə nəkotəgəu əhruahru rəhatəmah noliən tərəh min, kəni nəkotolkeikei motalkut əskasik məmə nəkotol noliən əhruahru. Nəmotolkeikei məmə nəkotəruh min iəu, kəni nəmotolkeikei pik məmə nəkotəhtul əskasik o nərgək. Kəni nəmautəhtul maru məmə nəkotol nalpiniən kəm nətəm kautol noliən tərəh. E noliən min rəfin rəhatəmah, nəmotəgətun məmə nəsotoliən nati kəti tərəh e natimnati u.

¹² Iətəmi kəti e nıməfaki rəhatəmah təmol noliən tərəh. Kəni iəmətei nauəuə u kəm təmah. Mətəu iəməsəteian nauəuə u o iətəmi u iətəm təmol noliən tərəh, kəni iəməsəteian o iətəmi in təmərəkin.* Kəpə. Iəmətei pəhriən məmə iətəm onəkoteruh əsas

7:10 Mat 27:3-5; Hip 12:16-17

* **7:12** Iətəmi iətəm suah kəti təmərəkin, in Pol.

e nəhmti Uhgın məmə nautəhtul əskasık o nərgək.
¹³ Natimnati rəfin mın əha kautəfəri nətəligiən rəhatimah.

Səniəmə itimah əmə nətəm nəmautəfəri nətəligiən, mətəu nikitimah tagiən pik o Taitəs, mətəu-inu nikin tagiən məmə nəmautəfəri mın nətəligiən rəhan. ¹⁴ İəməni=pən kəm in məmə iətəfəri pik o təmah, kəni itəmah nəməsotoliən iəu iəkaulis. Natimnati rəfin iətəm iəmotəni kəm təmah, ilah nıpəhriəniən. Kəni e noliən kətiəh əmə, natimnati rəfin iətəm iəmotəni kəm Taitəs e təmah, kəni motəfəri ohni, ilah mın nıpəhriəniən. ¹⁵ Taitəs, nikin tətəhti əhanəh məmə itəmah rəfin agın nəmotol nəuiən, kəni mautəgin mautərəmrumın nian nəmotegəhan lan məmə otuva meruh itəmah. Kəni nian nikin tətəhti natimnati mın əha, nolkeikeiən rəhan o təmah tətəri təhmın. ¹⁶ Nıkkik tagiən pik mətəu-inu iətəhatətə əskasık e təmah məmə nəkotol nak iətəm təhruahru.

8

Pol təmatapuəh məmə okotəfən məni kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm

¹ Piak mın mine nəuvinik mın, iəkotolkeikei məmə nəkotəhrun nəuviriən rəha Uhgın iətəm təməfən kəm niməfaki mın əpəha Masetoniə. Nəuviriən rəhan təmol məmə ilah kotəhrun nasiruiən e nətəmimi nəuvein mın. ² İlah kəmotatig e nərahian asoli kəti mine nian əskasık mın, kəni nati əpnəpın ilah nanrah, kəni rəhalah nautə tikə agın, mətəu nəmiəgəhiən rəhalah təriəuəh vivi e nagiəniən. Kəni nanrahian mine nagiəniən kəmuəuə e noliən

təuvir. E noliən əha, kəmotəraki e mənı tepət motəfən kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm nətəm kəutatig ikin motolkeikei nasiruiən. ³ İətəni pətigəm kəm təmah məmə ilah kəmotəfən tepət, tapirəkis iətəm nətəmimi nıkilah təhti. Kəni ilah aru kəmotol. ⁴ Kəmotətapuəh pəhriən o timah məmə itimah iəkotegəhan pəh ilah kotasıru e uək rəha nəfəniən mənı kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm. ⁵ Kəmotəpən motəfən nəmiəgəhiən rəhalah kəm İərmənig, kəni uərisig, kəm timah, e noliən iətəm Uhgın tolkeikei. Nıkitimah təməsəhtiən məmə okotol tepət lanəha, mətəu kəmotol.

⁶ Kəni tol lanəha, iəmotuh nıki Taitəs məmə otitəlig=pinə o təmah. İn təmaupən məghati kəm təmah o noliən nati u, kəni tol lanəha, iəmotətapuəh məmə in otəghati kəm təmah məmə nəkotəkeikei motol naunun e uək təuvir rəha nəfəniən əha iətəm nəmotətuəuin. ⁷ E natimnati rəfin mın u, itəmah nəmotol təuvir pık mapirəkis, inu nəhatətəiən rəhatəmah, mine nəghatiən rəhatəmah, mine nəhruniən rəhatəmah, mine noliən rəha nəhtul əskasikiən, mine nolkeikeiən rəhatəmah o timah. Kəni rəueiu, iəkolkeikei məmə nəkotol uək kəti mın e noliən təuvir pık mapirəkis, inu uək təuvir rəha nəfəniən.

⁸ İəsəniən məmə nəkotəkeikei motol. Mətəu iəmotəgətun itəmah məmə nətəmi pisin pisin mın nıkilah tagiən o nasiruiən e uək əha. Kəni rəueiu əha, iəkolkeikei məmə iəkeruh vivi məmə nolkeikeiən rəhatəmah in nıpəhriəniən təhmen e lah, uə kəpə. ⁹ İtəmah nəkotəhrun vivi nəuviriən rəha İərmənig İesu Kristo iətəm təməfinə kəm

təmah, məmə nati əpnapın rəhan nautə tepət, mətəu təmol o təmah məmə in rəhan nautə tikə. Kəni mətəu-inu təmol məmə rəhan nautə tikə, kəni mol itəmah rəhatəmah nautə tepət e narmin e Iesu Kristo.

¹⁰ Kəni inu rəhak nətəligiən e natimnati min u, iətəm otasiru e təmah. Otol naunun e uək rəha nəfəniən rəhatəmah məni iətəm nəmotətuəuin e nu uərisig. E niməfaki min rəfin, nikitəmah təmaupən məhti məmə nəkotol uək əha, kəni itəmah nəmotəupən motətuəuin motol. ¹¹ Tol lanəha, rəueiu otol naunun e uək rəha nəfəniən. Kəni rəhatəmah nətəligiən o noliən uək iətəm nəkotolkeikei pik məmə nəkotol, in otuva nıpəhriəniən, kəni itəmah onəkotəfən məni iətəm nəkotəhrun nəfəniən e nahgitəmah. ¹² Nəmə nikitəmah tagiən o nəfəniən, kəni Uhgın nikin tagiən əmə o nosiən natimnati nautos mətəfən. Kəni in otəsətapuəhiən e natimnati iətəm tikə o təmah.

¹³ İəsolkeikeiən məmə nəmiəgəhiən rəha nətəmimi nəuvein otimətig mətəu-inu kəmos rəhatəmah məni, kəni tol lanu lan, nəmiəgəhiən rəhatəmah otiəkis mətəu-inu nəmotasiru e lah. Kəpə. İəkolkeikei məmə təhmen-əhmen əmə o təmah rəfin. ¹⁴ Rəueiu, itəmah nautos tepət kəni mətəhrun nasiruiən e lah. Kəni o nian min nəuvein, ilah kotəhrun nəuəriən kəm təmah nəmə rəhatəmah tikə. Kəni itəmah nəkotəhmen-əhmen əmə, ¹⁵ təhmen e iətəm Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə,
“Nətəmimi nətəm kəmotəulək tepət, təhmen əmə, təsapirəkisiən.

Kəni nətəmimi nətəm kəmotəulək təkəku, rəhan nauəniən təhmen əmə, təsikəiən.”

Taitəs təmuvən Korən otem əskasik ilah o nəfəriən məni

¹⁶ İətəni-vivi Uhgın məmə təmələhu=pən e niki Taitəs nətəligiən o nasiruiən e təmah, təhmen-əhmen e rəhak. ¹⁷ Tol lanəha mətəu-inu, nian iəməni=pən kəm Taitəs məmə tuvnə meruh itəmah nikin tagiən. Kəni mətəu nikin tagiən mapirəkis agın o nasiruiən e təmah, kəni in rəhan əmə nətəligiən məmə in otuvnə meruh itəmah. ¹⁸ Kəni itimah iəutahli=pinə mın piatah kəti mın tuvnə ilau mın. Suah u, nətəmimi e niməfaki mın kəutisiai o rəhan uək o nəni pətigəmiən nanusiən təuvir. ¹⁹ Kəni tapirəkis agın inu, niməfaki mın kəmotitəpın məmə otuva itimah mın o nosiən məni u muvən əpəha. Kəni itimah iəkotarməniğ lan o nəuəriən məmə otəfəri nərgi İərməniğ, kəni mətəgətun məmə nikitimah otagiən pik o nasiruiən. ²⁰ Itimah iəsotolkeikeiən məmə iətəmi kəti otəni rah itimah o noliən rəha nəuəriən məni asoli əha. ²¹ Tol lanəha, itimah iəutalkut pik məmə iəkotol nati əhruahru, mətəu səniəmə e nəhmti İərməniğ əmə, mətəu e nəhmti nətəmimi mın.

²² Kəni iəutahli=pinə piatah kəti mın ilahal suah mil u. İətəmimi əha, e uək tepət mine noliən tepət, iəmoteruh vivi məmə in tolkeikei pik məmə otasiru. Kəni rəueiu, in tolkeikei pik məmə otasiru mətəu-inu in tətəhatətə pik e təmah məmə onəkotəfən məni tepət. ²³ Kəni Taitəs, itimlau mın iəkuol uək kətiəh əmə, kəni in mın tatol uək e nikitəmah o nasiruiən e təmah.

Kəni piatah mil u ilahal Taitəs, ilau iəni əhruin mil rəha niməfaki mın, kəni nolian təuvir mın e nəmiəgəhian rəhalau kətiasiai Kristo. ²⁴ Tol lanəha, otəfən tepət motəgətun kəm lahal məmə nəkotolkeikei pəhriən nəfaki mın. Kəni ilahal okiləhrun məmə nak itimah nikitimah tagiən o təmah, kəni niməfaki mın okoteruh mın.

9

¹ Nəmə iəsəteian nauəuə u kəm təmah, in təuvir əmə mətəu-inu ninotəhrun rəkis uək u rəha nasiruiən e nəfaki mın əpəha Jerusiləm.

² İatəni lanəha mətəu-inu iəu iəkəhrun məmə nəkotolkeikei məmə onəkotasiru. Kəni iəmətəfəri nolian təuvir rəhatəmah o nətəm Masetoniə, mətəni kəm lah məmə e nu iətəm tinuvən rəkis, itəmah əpəha Akaiə, nəmautəhtul maru o nəfəniən. Kəni nian kəmoteruh məmə nikitəmah tagiən pık o nasiruiən, təmol mın ilah tepət kotalkeikei məmə okotasiru mın.

³ Mətəu rəueiu, iətahli=pinə piatah milahal u məmə ilahal okihleruh itəmah məmə itəmah onəkotol nati iətəm nəmotəni, təhmen əmə məmə iəməni mine, kəni tol lanəha rəhatimah nəghatien o nəfəriən nolian təuvir rəhatəmah, səniəmə nati əpnəpın əmə. ⁴ Mətəu nəmə nəsotolian, kəni nian iəkuvnə itimah nətəm Masetoniə nəuvein, kəni okoteruh məmə itəmah nəsotol əhanəhian, kəni nolian əha otol itimah iəkotaulis, mətəu-inu itimah inəutəfəri rəkis itəmah. Kəni otol itəmah nəkotaulis tapirəkis. ⁵ Tol lanəha, nıkik təhti məmə iəkəkeikei mətapuəh o piatah milahal məmə okihlaupən mihluvnə rəkis pıpım

mihleruh itəmah, kəni mihlol naunun uək o nəmki=paian məni asoli iətəm nəmotəni-əskasik məmə nəkotəfən. Mətəu iəkolkeikei məmə in nəfəniən kəti iətəm tatsipən aru e nikitəmah, səniəmə iətəmi kəti tətəkeikei kəm təmah məmə nəkotəfən.

Noliən rəha nəfəniən

⁶ Sotaluiən e nati u. Iətəm tətərfei nati nəuan nəuветin, mətəulək e nəuan nəuветin əmə. Kəni iətəm tətərfei nati tepət, mətəulək lan tepət.

⁷ Itəmah kətiəh kətiəh nəkotəkeikei motəfən nati nak nəməni e nikiim məmə nəkəfən. Nəmə nikiim təsəgəniən ohni, təsəuvirien məmə nəkəfən. Kəni nəmə nəkəfən mətəu-inu iətəmi kəti tətəkeikei kəm ik məmə nəkəfən, in min təsəuvirien. İəkəni lanəha mətəu-inu Uhgın tolkeikei iətəmiimi u tətəfən e nikiin pəhriən.

⁸ Kəni Uhgın təhrun nəfəniən nəuvirien rəfin əgən kəm təmah məmə e nian rəfin e natimnati rəfin, nəkotos natimnati rəfin iətəm təhruahru məmə nəkotəkeikei motos, kəni mautos tepət min əha ikin məmə nəkotəuəri kəm nətəmiimi.

⁹ Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “In tətəuəri rəhan natimnati tepət kəm nanrah min,

kəni rəhan noliən əhruahru tətətig itulin.”

¹⁰ Kəni Uhgın iətəm tətəfinə nikiiti nati o iətəm tətərfei, kəni mətəfinə nauəniən o nuniən, e suaru kətiəh əmə in otəfinə nati tepət kəm təmah mol in tepət min məmə, itəmah nəkotəhrun nasiruiən e nətəmiimi nəuvein min, kəni in otol nəuan tepət iətəm təmsipən e noliən əhruahru rəhatəmah.

¹¹ E natimnati rəfin e nəmiəgəhiən rəhatəmah,

Uhgın otəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah məmə itəmah nəkotəhrun nəfəniən nian rəfin. Kəni nian iatəuəri rəhatəmah nasiruiən, nətəmimi okotəni-vivi Uhgın ohni.

¹² Uək u iətəm itəmah nautol, tətəfən məni o nauəniən kəm nətəmimi rəha Uhgın u nəumis tatus ilah, mətəu tatol nati təuvir kəti min tapirəkis, inu nəni-viviən iətəm təməri məriauəh e niki nətəmimi matuvən o Uhgın. ¹³ Nian nəkotol uək u, natol pətigəm noliən rəhatəmah kəm nətəmimi tepət. Kəni ilah okotəfəri nərgi Uhgın ohni, mətəu-inu itəmah nautol pəhriən noliən rəha nətəmimi nətəm kautəni nıpəhriənən e nanusiən təuvir rəha Kristo. Kəni okotəfəri nərgi Uhgın o nəfəniən rəhatəmah məni asoli kəm lah mine nətəmimi rəfin. ¹⁴ Kəni nian kautəfaki o təmah, nikilah tuvən o təmah mətəu-inu Uhgın təməfinə rəhan nəuviriən kəm təmah tapirəkis agın məmə nəmotasiru pik e lah. ¹⁵ !Pəh kotəni kəm Uhgın məmə nikitah tagiən o Nətin iətəm təməfa kəm tah, u in nati təuvir agın tapirəkis!

10

Pol təmuhalpın nəghatiən rəha nəgətun eiuə min e rəhan uək

¹ Kristo, in rəhan nətəligiən ləhtəni, kəni in iətəmi mətig. Kəni nətəmimi nəuvein kautəni məmə nian kitah min itəmah, rəhak noliən in timətig əmə, mətəu nian iəkiet rəkis e təmah, rəhak noliən təskasik pik agın. İəu Pol, iəu aru, iətəkeikei e nati kəti kəm təmah e noliən mətig rəha Kristo. ² İətətapuəh o təmah məmə,

onəkotol nolian rəhatəmah təhruahru məmə nian iəkuvnə, məsahi pikiən itəmah. Mətəu iəkəhrun məmə iəkahi nətəmimi nəuvein u kautəni məmə iautohtəu=pən nolian rəha nəhue niftəni u, ³ mətəu-inu nati əpnapin iəutatig e nəhue niftəni u, itimah iəsotəluaginian e nolian rəha nəhue niftəni u. ⁴ Natimnati rəha nəluaginian iətəm itimah iəutəluagin lan, səniəmə nati iətəm nəhue niftəni tətəluagin lan. Kəpə, natimnati rəhatimah, ilah kautos nəsanəniən rəha Uhgın o nərəkiniən ikın tiəkis o nuvəniən ikın ima tikimir min. ⁵ Itimah iaautosiahu nəghatiən eiuə min mine nətəligiən əfəri min, natimnati min u kautəniəhu nətəmimi o nəhrunian Uhgın. Nətəligiən min rəfin u tikimir min rəha Uhgın, itimah iəutəlis-ərain ilah, mautehpahu ilah, motol məmə ilah rəfin okotol nəuia Krısto. ⁶ Kəni nian itəmah nəkotohtəu=pən vivi nəuia Krısto, itimah iəutəhtul maru o nolian nalpiniən kəm nətəmimi rəfin nətəm kəutəhti nəuiən.

⁷ Itəmah nauteruh nati iətəm ihluə, mətəu nəkotəruru nikilah. Nəmə iətəmi kəti təhrun pəhriən məmə in iətəmi rəha Krısto, kəni in otətəlig vivi min məmə itimah min rəha Krısto təhmen lan. ⁸ Nati əpnapin iətəghati əfəri nəuветin o nepətiən iətəm İərməniğ təməfa, ko iəsaulisən ohni. Təməfa o nuvləkiniən itəmah, səniəmə o nələs iahuiən itəmah. ⁹ İəsolkeikeiən məmə nikitəmah təhti məmə iəkətei nauəuə min kəm təmah e nolian iətəm nətəmimi nəuvein kautəni, məmə otol itəmah nəkotəgin. ¹⁰ İlah kəutəni rah iəu məmə, “Rəhan nauəuə təfigəm kəni masilə, mətəu nian tətən kitah min, in səniəmə iətəmi əskasik

kəti, kəni rəhan nəghatən in nati əpnapin əmə.”

¹¹ Nətəmiimi kotol lanəha kotəkeikei motəhrun məmə, noliən rəhatimah iətəm kauteruh e nauəuə min iəmotahli=pinə nian itimah isəu, mətəu nian iəkəhuvnə, iəkotol rəfin noliən min əha.

¹² İəsotolkeikeiən məmə iəkoteruh əhmen itimah mine nətəmi pisin nəuvein nətəm kəutəfəri aru ilah. !Kəsi, itimah iəsotəhmenien! !Kəpə, iətəuvsan əmə! Nian ilah aru əmə kauteruh əhmen ilah min, kəni kautakil aru əmə ilah min, tol rəhalah nəhrunien talməli. ¹³ Mətəu itimah, iəsotəghati əfəriən tapirəkis nepətien rəhatimah, mətəu iəutəghati əfəri e uək iətəm Uhgın təmələhu=pən məmə rəhatimah, kəni uək u, itəmah min əpəha ikin. ¹⁴ Kəni nəghatien əfəri e nepətien rəhatimah o təmah in təhruahru əmə, in təsepət pikien. Nəmə iəsəhuvnəien o təmah, ko iəsotəghatien lanu. Mətəu niyəhriənien, iəmotəupən məhuva motətəuarus=pa itəmah nian iəməutan məutəni pətigəm nanusien təuvir rəha Kristo.*

¹⁵ Nətəmiimi nəuvein kəutəghati əfəri o uək iətəm iətəmi pisin təmol. Mətəu iəutəghati əfəri əmə e uək iətəm Uhgın təmələhu=pən kəm timah. İtimah iəmotələhu=pən əskasik nətəligien rəhatimah məmə nəhatətəien rəhatimah oteviə təhmın min, kəni tol lanəha, rəhatimah uək e nikitəmah otol iahgin mepət, ¹⁶ kəni tol lanəha, iəkotəhrun nuvəien motəni pətigəm nanusien təuvir e ikin min e nikali imatəmah ikin muvən təhmın min. Kəni e noliən əha, itimah iəsotolien uək e ikin kəti iətəm iətəmi kəti tinol rəkis uək ikin,

10:13 Rom 12:3 * **10:14** Pol in təmətəni məmə nəgətun eiue min ilah kəutəgət əfəri o uək u səniəmə rəhalah, nəuvein e ikin min ilah kəsəhuvnien ikin.

kəni məsotəghati əfəriən o uək rəha iətəpisin, təhmen e noliən rəha nəgətun eiuə min. ¹⁷ Mətəu Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Pəh iətəmimi tətəghati əfəri, in otəghati əfəri əmə e natimnati iətəm İərmənig təmol.” ¹⁸ İətəni lanəha mətəu-inu, kəsisiəiən iətəmimi iətəm tətəfəri aru in, mətəu kətisiəi əmə iətəmimi iətəm İərmənig tətəfəri.

11

Pol mine aposil eiuə min

¹ İəkolkeikei məmə nəkotegəhan lak pəh iəkəni rəhak nəuəvetin nalməliən kəm təmah. Mətəu pəhriən, nautol rəkis. ² İateh vivi itəmah, məsolkeikeiən məmə iətəmi kəti min otəmki rəkis itəmah e nəhlmək, kəni noliən əha rəhak təmsipən əmə o Uhgın. İəu tatə rəhatəmah, kəni itəmah nəkotəhmen e pətan mītə kəti iətəm kinəni rəkis məmə okos rəhan kətim kan məmə otitəu=pən suah kətiəh əmə, nərgin u Krısto. Kəni iateh vivi rəhak pətan mītə əha məmə iəkegəhan=pən lan kəm rəhan iərman, kəni in təruru əhanəh iərman.

³ Mətəu iətəgin məmə onəkotəhmen e pətan u İv iətəm Setən təmeiuə lan e nəghatiən ətəhiən. İətəgin məmə iətəmi kəti otiuvi=pən rəhatəmah nətəligiən tuvən ikin pisin, kəni nəkotəpəh rəhatəmah nolkeikeiən e Krısto, iətəm in təhruahru məpiə vivi. ⁴ İətəni lanəha mətəu-inu nian iətəmi kəti tətəva o təmah mətəni pətigəm İesu iətəm tol pisin e İesu iətəm iəutəni pətigəm, uə nəmə itəmah nautos narmin iətəm tol pisin e Narmın nəmotos rəkis, uə nəkotətəu nanusiən təuvir iətəm tol pisin

10:17 Jer 9:24; 1Kor 1:31

10:18 1Kor 4:4

11:2 Efəs 5:26-27

11:3 Jen 3:4,13

e iətəm nəmotos rəkis, mətəu itəmah ialməli mın, nəkotegəhan əmə lan. ⁵ Aposil mın əha nətəm itəmah nəutəni məmə ilah “aposil mın ilis pık,” mətəu e rəhak nətəligiən, ilah ko kəsotapirəkisiən iəu e nati kəti. ⁶ Nəmə təhro kəsəgətun viviən iəu e nəghatiən, mətəu iəkəhrun vivi nəukəti nanusiən təuvır. Itimah iəmotəgətun nati əha kəm təmah e noliən mın rəfin nian tepət.

⁷ Nian iəmotəni pətigəm nanusiən təuvır rəha Uhgın kəm təmah, iəsoliən məmə nəkotətəou nati kəti. İəu aru əmə iəmosiahu iəu o nəfəriən itəmah. ? Kəni təhro? ? Noliən əha in təfagə tərəh kəti? ! Kəpə! ⁸ Nian iəmatol uək kitah mın itəmah, niməfaki mın ikin pişin kəməutətəou iəu. İuəkır təhmen məmə iəmakləh kəm lah məmə iəkəsiru e təmah. ⁹ Kəni nian kəməutan, kəni rəhak nati kəti tikə, iəsətapuəhiən o iətəmi kəti o nasiruiən mətəu-inu piatah mın nətəm kəmotsipən Masetoniə kəmotəfa natimnati iətəm rəhak tikə. Tol lanəha, iəsətapuəhiən o nati kəti o təmah, kəni məsəfinəiən uək əskasik kəm təmah o nehien iəu, kəni iəkol lanəha nian rəfin. ¹⁰ Təhmen e nıpəhriənien rəha Krısto tətətig lak, iətəni pəhriən məmə iətəmi kəti tikə ikin mın rəfin əpəha Akaiə o nənıəhuiən iəu o nəghati əfəriən məmə iəməsətapuəhiən o təmah o nasiruiən. ¹¹ ? Kəni təhro iəsətapuəhiən o nati kəti o təmah? Nıkitəmah təhti məmə iəsolkeikeiən itəmah? ! Kəpə! Uhgın təhrun məmə iəkolkeikei pık itəmah.

¹² Nətəmiimi nəuvein kotolkeikei məmə nıkitəmah təhti ilah məmə kotəhmen e tımah e

uək iətəm kəutəghati əfəri ohni. Mətəu iətəkeikei o noliən rəha nəsətapuəhiən o natimnati məmə rəhalah nəghatiən otəmei. ¹³ Nətəmimi kotol lanəha, ilah aposil eiuə mīn, kəni kəuteiuə e nətəmimi e uək rəhalah. ! Kəni ilah kəutan təhmen məmə ilah aposil mīn pəhriən rəha Krīsto, mətəu kəpə! ¹⁴ Mətəu kəsotauitiən e noliən əha, mətəu-inu Setən aru, tətən təhmen e agelo kəti rəha nəhagəhagiən. ¹⁵ Kəni səniamə in nati kəti məmə okotauit lan, nəmə noluək mīn rəha Setən kotan təhmen məmə ilah noluək mīn rəha noliən əhruahru. E naunun nian, ilah okotos rəhalah nətəouiən tītəu=pən əmə noliən rəhalah.

¹⁶ İəkisimaru mīn. Pəh iətəmi kəti tikə nikin təhti məmə iəu ialməli. Mətəu nəmə nikitəmah təhti lanəha, kəni otegəhan lak pəh iəköl noliən rəha ialməli nəuветin, kəni pəh iəkəghati əfəri nəuветin. ¹⁷ Nəghatiən u rəhak səniamə nati iətəm İərməniğ təməni=pa kəm iəu məmə iəkəni. Mətəu iətəghati əmə təhmen e ialməli kəti. ¹⁸ Nətəmimi tepət kəutəghati əfəri o noliən mīn rəha nəhue niftəni, kəni tol lanəha, iəu mīn, iəkəghati əfəri. ¹⁹ ! E! ! Nəkoteinatig vivi, kəni tol lanəha, motegəhan lan məmə nalməli mīn kotəgətun itəmah!* ²⁰ Nəkotegəhan əmə məmə iətəmi əpnəpīn kəti tatol itəmah slef, uə nəmə tatos nati kəti rəhatəmah e noliən ekəu-ekəu, uə tətəfəri aru in, uə tatem=pən nəhmtitəmah. ²¹ ! İətaulis məmə nətəliğin rəhatimah təpəou pik məmə iəsotoliən noliən tərah mīn əha!

Rəhak nəghatiən in talməli, mətəu noliən nak iətəm nətəmimi mīn əha kotəni məmə okotəghati

* **11:19** E fes 19-21, Pol tətəghati əuvsan e lah. Nipəhriənən, in tətəniəhu ilah.

əfəri ohni, iəu mɪn, iəkəghati əfəri ohni. ²² ?Təhro? ?Ilah kautəni məmə ilah nətəm Hipru? Iəu mɪn. ? Kautəni məmə ilah nətəm Isrel? Iəu mɪn. Kautəni məmə ilah namipi Epraham? Iəu mɪn. ²³ ?Kautəni məmə ilah noluək mɪn rəha Kristo? Iəu mɪn, mətəu iəkəpirəkis ilah. Kəsi, iətəghati təhmen e ialməli kəti. Iəmol pik uək tapirəkis ilah, kəni kləfən iəu e kaləpus nian tepət tapirəkis ilah, kəni kəmalis iəu tapirəkis ilah, kəni iuəkir iəkimis nian tepət.

²⁴ Nian faif, nətəm Isrel kəmotalis iəu motau tate-nain.† ²⁵ Nian kisil, kəmalis iəu e nikilkil. Nian kəti kəməhti iəu e kəpiel apin. Nian kisil iəmuven e negəu kəni negəu tamnim, kəni nian kəti iəmeai əpəha itəhi lokamnim o nian apiəpiə kəti, lapin mine nərauiə. ²⁶ Nian rəfin iətaliuək o noliən uək rəhak. Kəni iuəkir naruəh asoli tələs iəu iəkimis, kəni iəmətatig ikin tasilə ikin ima nakləh mɪn, kəni ikin tasilə ikin ima nətənimak mɪn nətəm Isrel, kəni ikin tasilə ikin ima Nanihluə mɪn, kəni ikin tasilə ikin e taun asoli, kəni ikin tasilə ikin əpəha təpiə-məpiə ikin, kəni ikin tasilə ikin əpəha itəhi, kəni ikin tasilə ikin ima piak eiuə mɪn. ²⁷ Iəmol pik uək, kəni nian tepət iəsapiliən lapin. Nian mɪn nəuvein, nəumis tus iəu, kəni mətəuauə, kəni nian tepət nəgək nauəniən tikə. Kəni nian tepət iətətpu, kəni rəhak napən təsəhmenien o nətəpuian.

²⁸ Kəni tapirəkis natimnati mɪn əha, nian rəfin

11:22 Fil 3:5 **11:23** Uək 16:23 † **11:24** Lou rəha Mosis tətəni məmə nəmə kol nalpinien kəm iətəmimi kəti məmə okalis, okəsalisən motapirəkis motau fote. Iətəm tətakil iətəmi təsolkeikeien məmə otatgəhli lou, kəni kol məmə nəmə kalis kəsapirəkisən kau fote, kotalis kau tate-nain, nəmə mətə kotəmkarəpən e nafinien. **11:24** Dut 25:3 **11:25** Uək 16:22; 14:19 **11:26** Uək 9:23; 14:5

nĭkĭk tǎhti pĭk nimǎfaki mĭn rǎfin. ²⁹ Nǎmǎ iǎtǎmi kǎti rǎha nimǎfaki rǎhan nǎmiǎgǎhĭǎn teiuaiu, kǎni iǎu mĭn, rǎhak nǎmiǎgǎhĭǎn teiuaiu. Nǎmǎ iǎtǎmi kǎti tatit iǎtǎmi kǎti mĭn e tǎfagǎ tǎrah, kǎni nĭkĭk tǎhmǎ pĭk ohni.

³⁰ Nǎmǎ iǎkǎkeikei mǎghati ǎfǎri, kǎni iǎkǎghati ǎfǎri o nati iǎtǎm tǎtǎgǎtun mǎmǎ rǎhak nǎsanǎniǎn tikǎ. ³¹ Kǎni Uhgĭn, u in Uhgĭn mĭne Tatǎ rǎha Iǎrmǎnĭg Iesu, iǎtǎm kǎtǎfǎri nǎrgĭn nĭǎn mĭn rǎfin naunun tikǎ, in tǎhrun mǎmǎ iǎu, iǎseiuǎiǎn. ³² ǎpǎha Tǎmaskĭs, iǎtǎmi asoli rǎha Kig Aretǎs tǎmǎlin rǎhan soldiǎ mĭn o neruh viviǎn namtĭhluǎ rǎha taun mǎmǎ okotǎsal lak motaskǎlim iǎu motlǎfǎn iǎu e kalǎpus. ³³ Mǎtǎu kǎmlǎfǎn iǎu e kǎtim asoli kǎti, kǎtu=pǎn nĭlǎuis lan, klǎfǎn e wintǎ e nĭpai asoli kǎmol e kǎpiel, kǎni kǎhlman-ǎhlman teiuaiu muvǎn ǎpǎha lǎhtǎni, kǎni inǎha suaru iǎmagĭm lan.

12

Nihlin kǎti mĭne nati tǎhmen e nǎmǎhlairĭǎn

¹ Iǎkǎkeikei mǎtǎghati ǎfǎri, nati ǎpnǎpĭn tǎsoliǎn win e nati kǎti ikin, mǎtǎu iǎkǎkeikei mǎtǎni natim-nati mĭn tǎhmen e nǎmǎhlairĭǎn mĭne nǎghatiǎn vi mĭn iǎtǎm Iǎrmǎnĭg tǎmol ǎpu kǎm iǎu. ² Iǎkǎhrun iǎfaki kǎti iǎtǎm tǎtǎhatǎtǎ e Kristo.* E nu fotin tinuvǎn rǎkis, Uhgĭn tǎmǎlǎs muvǎn ǎpǎha ilis e negǎu e neai ima Uhgĭn.† Iǎkǎruru nǎmǎ nĭpǎtĭn tinatuvǎn, uǎ narmin ǎmǎ, Uhgĭn ǎmǎ tǎhrun. ³ Kǎni iǎkǎni mĭn mǎmǎ iǎkǎruru nǎmǎ nĭpǎtĭn

11:33 Uǎk 9:23-25 * **12:2** Pol tǎtǎghati aru lan. † **12:2** Nǎghatiǎn Kris ǎhruahru tǎtǎni mǎmǎ, “neai tatol kisil lan.” Mǎtǎu nĭpǎtĭn tǎtǎni mǎmǎ, “negǎu e neai ima Uhgĭn.”

tinatuvən, uə narmın əmə, Uhgın əmə təhrun. Mətəu iəkəhrun məmə iətəmi kəha,⁴ Uhgın təmələs muvən əpəha iman ikin.‡ Kəni in təmətəu nati oneuən min iətəm təsəhruahruian məmə iətəmiimi rəha nəhue niftəni otəni.⁵ Iəkəhrun nəghati əfəriən o iətəmi tol lanəha, mətəu iəsəghati əfəri aruiən ohniəu, mətəu iəkəghati əfəri əmə o rəhak noliən min iətəm nəsanəniən tikə e lah.⁶ Mətəu nəmə iətəghati əfəri, ko iəsalməliən, mətəu-inu iətəghati e nıpəhriənian. Mətəu iəsəghati əfəriən lanəha, kəni tol lanəha, iətəmi kəti tikə iətəm otəfəri iəu ilis tapirəkis nati iətəm təhruahru. İəkolkeikei məmə oteruh əhmen iəu e nati nak iətəm iəkəni, uə iəkol.

⁷ Uhgın təsolkeikeiən məmə iətəfəri o nəghatiən vi min iətəm in təmol əpu kəm iəu, kəni nəghatiən min əha kotəuvır motapirəkis. Kəni tol lanəha təmahli=pa nərahian kəm iəu təhmen e nihlin kəti tətəu nıpətik. Nərahian əha in iol əhruin kəti rəha Setən məmə tol nahməiən e nıpətik, kəni tol lanəha iəsəfəriən.⁸ İəmeasiə o Uhgın mau kisil məmə otos rəkis ohniəu.⁹ Mətəu təni kəm iəu məmə, “Rəhak nəuviriən asoli təhrun naskəlimiən ik, mətəu-inu nian rəham nəsanəniən tikə, nəsanəniən rəhak təhrun nuvaiən mol iahgin e rəham nəmiəgəhiən.” Tol lanəha, iətagiən pık məmə iəghati əfəri e rəhak nəmiəgəhiən iətəm nəsanəniən tikə, məmə nəsanəniən rəha Kristo otatig e nəmiəgəhiən rəhak.¹⁰ O nati əha, iətagiən nian nəsanəniən tikə e nıpətik, kəni iətagiən nian kətəni rah iəu, kəni iətagiən e nian iəkis min, kəni iətagiən nian katol

‡ **12:4** Nəghatiən Kris əhruahru tətəni məmə, “Paradais” iətəm nıpətin tətəni məmə “negəu e neai,” ikin iətəm nətəmiimi nətəm kotəhruahru kautəhuvən ikin nian okohmis. **12:7** Job 2:6 **12:9** Fil 4:11-13

nərahian kəm iəu. İətagian e lah rəfin o nərgi Krısto, mətəu-inu nian rəhak nəsanəniən tikə, kəni iətəsanən.

¹¹ İəmol nolian rəha ialməli, mətəu itəmah əmə nəmotəkeikei kəm iəu məmə iəkol. Nəməsotəfəriən nərgək, mətəu təməuvir pik nəmə nəmotol, mətəu iəu səniəmə ləhtəni e “aposil mın ilis pik mın” e nati əkəku əmə kəti, nati əpnapın iəu iətəmi əpnapın əmə. ¹² Nian iəmətan kitah min itəmah, iəmatol natimnati iətəm tətəgətun iəu məmə iəu aposil pəhriən kəti. İəmatol nəmtətiən mın, mine nati asoli mın iətəm tol narmı nətəmimi tatiuvig, mine nati apıspis mın e nikitəmah, kəni iəmol e nətəligian rəhak təfəməh nati əpnapın iəmətətig e nian iəkis mın. ¹³ Nati kətiəh əmə iəməsoliən e nikitəmah, iəməsətapuəhiən e məni kəti o təmah. ! Otalu e təfəgə tərah u rəhak!§

¹⁴ Rəueiu iatəhtul maru məmə iəkuvnə məsal=pinə e təmah iətəm otol kisil lan. Kəni iəsətapuəhiən o məni kəti o təmah, mətəu-inu iəsolkeikeiən rəhatəmah nautə, mətəu iəkolkeikei əmə itəmah. Otətəlig-to. Səniəmə uək rəha iəpəou məmə oteh vivi rəhan tatə mine məmə. Mətəu in uək rəha tatə mine məmə okueruh vivi rəhalau iəpəou. ¹⁵ Tol lanəha, nıkkik tagian məmə iəkəfinə rəfin rəhak natimnati o təmah, kəni məfinə mın rəhak nəmiəgəhiən o təmah. Rəhak nolkeikeiən o təmah in tepət. Mətəu rəhatəmah ohniəu in təkəku əmə. !Inu təsəhruahruian! ¹⁶ Nəutegəhan məmə iəsətapuəhiən e məni o təmah. Mətəu itəmah nəuvein kautəni məmə iəmos natimnati o təmah e nolian ekəu-ekəu. ¹⁷ ?Təhro? ?İəu iəmos natimnati

12:11 2Kor 11:5 **12:12** Rom 15:19 § **12:13** Pol tatol əvsan e lah e nəghatiən u. **12:13** 2Kor 11:9

e noliən ekəu-ekəu nian iəmahli=piinə nətəmimi kəm təmah, uə kəpə? !Kəpə! ¹⁸ Iəmuh niki Taitəs məmə otuvnə o təmah, kəni mahli=piinə piatah kəti ilau min. ?Taitəs təsosian natimnati o təmah e noliən ekəu-ekəu, uə kəpə? ?Nəkotəhrun uə kəpə məmə, rəhatımlau nətəligiən kətiəh əmə, kəni matuol noliən kətiəh əmə?

¹⁹ Nəmə təhro nikitəmah təhti məmə e nəghatiən mın rəfin əha, iəmautalkut e nuhalpiניən nəghatiən kəm təmah iətəm iətəmi kəti təməni kəm tımah. Kəpə. E nəhmti Uhgın, iəmautəghati təhmen e nətəmimi rəha Kristo. Kəni niəli mın, natimnati rəfin iətəm kautol, kautol məmə itəmah nəkotəsanən. ²⁰ Iətəni lanu mətəu-inu iətəgin məmə nian iəkuvnə, kəni nəmə təhro iəkeruh məmə nəsotoliən məmə inu iəkolkeikei. (Kəni itəmah mın nəkotəruh məmə iəu iəsoliən məmə inu nəkətolkeikei.) Iətəgin məmə iəkeruh itəmah nəuvein kotərgəhu, nəuvein kautetet, nəuvein kəutəmərıt e niəməha, nəuvein kəutəhapu-əhapu ilah mın, nəuvein kəutəni rah nətəmimi, nəuvein kəutəni nikali nətəmimi, nəuvein kəutəfəri, nəuvein kautol əpnəpın nati.

²¹ Iətəgin məmə nian iəkuvnə mın, rəhak Uhgın otələs iəhu iəu e nəhmtitəmah, kəni nikik otitəgit kəni oiəkəsək o təmah nəuvein nətəm nəmotol noliən tərəh əupən, kəni məsotəuhliniən ilah e noliən tərəh mın rəhalah iətəm kautol nian rəfin, inu kautol noliən tərəh iətəm tol naulisiən o nəniən, kəni nəman mine niəpətan kəutan oneuən, kəni kautol lanəha əpnəpın əmə.

13

Naunun nəghatiən rəha Pol o nəhgi-pəriən ilah.

¹Inu rəhak naliuəkiən iətəm tatol kisił lan o təmah. Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Nian iətəmi kəti tətətu=pən nəghatiən e iətəmi kəti mın, iətəmi keiu uə kisił okotəkeiki motəni nəghatiən kətiəh, kəni tol lanəha nətəmi kotəhrun məmə nəghatiən kautətu=pən lan, in nıpəhriənien.”*

²Nian iəmuvnə o təmah iətəm tatol keiu lan, iəməni pətigəm rəkiş nəghatiən o nəhgi-pəriən e nətəmi nətəm kautol təfagə tərəh mın mine itəmah rəfin məmə onəkotəpəh təfagə tərəh mın. Kəni rəueiu iəkəni mın nian iəu əpəha isəu. Nian iəkuvnə mın, iəköl nalpiniən kəm lah nətəm kəsotəpəhiən təfagə tərəh. ³Iatol lanəha mətəu-inu nikitəmah təhti məmə rəhak nəsanəniən tikə, kəni itəmah nəkotəkeiki motəhrun əsas məmə nian iətəghati, in nəghatiən rəha Kristo əmə. In təsəpəuiən o nolien uək itimah mın, mətəu rəhan nəsanəniən tepət e nikitəmah. ⁴Nıpəhriənien, nian kəmətu-pəri e nigı kəluau, rəhan nəsanəniən tikə e nıpətin. Mətəu tətəmiəgəh rəueiu e nəsanəniən rəha Uhgın. Kəni e nolien əhmen əmə, rəhatimah nəsanəniən tikə e nıpətitimah, mətəu itimah iəutəmiəgəh itimah Kristo e nəsanəniən rəha Uhgın, kəni nian iəkəhuvnə motəghati kəm təmah, onəkoteruh nəsanəniən əha.

⁵Itəmah aru, otakil vivi nəmiəgəhiən rəhatəmah. ? Nəhatətəien rəhatəmah in pəhriən, uə kəpə?

* **13:1** Dut 19:15 Kəmə təhro, Pol tətəni məmə rəhan naliuəkiən kisił təhmen e nəghatiən rəha iətəmi keiu uə kisił. **13:1** Dut 19:15; Mat 18:16; 1Tim 5:19 **13:4** Fil 2:7-8

Itəmah aru, nəkotəruh vivi rəhatəmah nolian. ? Nəkotəhrun uə kəpə, məmə Krīsto Iesu tətətig e nəmiəgəhian rəhatəmah? ! Mətəu nəmə rəhatəmah nəmiəgəhian təsitəu-pəniən nolian rəha nəhatətəiən, kəni Krīsto təsatigian e nəmiəgəhian rəhatəmah! ⁶ Kəni iəmələhu=pən əskasik rəhak nətəligian məmə nian nauteruh mətig nəmiəgəhian rəhatimah, kəni motəhrun məmə itimah aposil min pəhriən.

⁷ Kəni rəueiu, iəutəfaki kəm Uhgın məmə itəmah kəti təsolian nati kəti tərah. İəsotolkeikeiən lanəha məmə otəgətun məmə rəhatimah uək e nikitəmah in təuvir məhruahru. Mətəu iəkotolkeikei əmə məmə itəmah onautol nolian iətəm təhruahru, nati əpnarın nətəmimi nəuvein kautəni məmə uək rəhatimah tərah. ⁸ Tol lanəha mətəu-inu ko itimah iəsotolian nati kəti iətəm tahtipəsığ e nıpəhriənian, mətəu iəkotəhrun nolian əmə nati iətəm tətəfəri nıpəhriənian. ⁹ Nikitimah tagian nian rəhatimah nəsanəniən tikə, mətəu itəmah nəkotəsanən. Kəni nəfakian rəhatimah o təmah məmə nəmiəgəhian rəhatəmah təhmen o nıtəu-pəniən suaru əhruahru. ¹⁰ Nian iəu əpəha isəu o təmah, iəkətei lanəha o nati kəti. İərmənig tinəfa rəkis nepətiən kəm iəu, mətəu iəsolkeikeiən məmə nian iəkuvnə o təmah, məkeikei məfinə təfigəm kəm təmah e nepətiən əha. In təməfa nepətiən əha məmə iəkəfəri itəmah, səniəmə məmə iəkərəkın itəmah lan.

Naunun nəghatian

¹¹ Piak min mine nəuvinik min. Inu rəhak naurun nəghatian. Otəgən. Otəuhlin rəhatəmah

noliən min. Otətəu rəhak nəghatiən. Əhuva e nətəligiən kətiəh. Otatig e nəməlinuiən. Kəni Uhgın rəha nolkeikeiən mine nəməlinuiən otatig itəmah min.

¹² Otəni təuvir kəm təmah min təhmen məmə itəmah kətiəh əmə e Kristo. ¹³ Nəfaki min rəfin kautəni təuvir kəm təmah.

¹⁴ Pəh İərməniğ İesu Kristo otəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah rəfin. Kəni pəh Uhgın otəfinə rəhan nolkeikeiən kəm təmah rəfin. Kəni pəh Narmın Rəha Uhgın otol nikitəmah rəfin tol kətiəh.

Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi
The New Testament in the Whitesands language of
Tanna Island, Vanuatu
Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands
Tanna, Vanuatu

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87